

Cap a un nou Congrés de Cultura Catalana

La Fundació Congrés de Cultura Catalana impulsa un procés transversal de participació ciutadana amb l'objectiu de generar nous consensos i «recuperar l'autoestima col·lectiva»

— **Pol Torres**

Periodista cultural

 [@poltorresc](#)

10/01/2024

Entre 1975 i 1977, en un país devastat pels estralls de la dictadura, la celebració del **Congrés de Cultura Catalana** (CCC) va permetre establir, a còpia d'il·lusió i un renovat optimisme, les bases de la normalització de la llengua, la cultura i les institucions catalanes, en un històric procés de participació ciutadana que va mobilitzar la societat dels Països Catalans un cop mort el dictador. Les successives jornades de debat i (re)construcció nacional van reunir personalitats destacades del món polític, cultural i acadèmic català en una estratègia per repensar el país a partir de llargues hores de treball i accions concretes, que la societat civil va portar a terme al marge de la política. Aquell Congrés, en definitiva, va significar el punt final de dues reivindicacions que avui són més qüestionades que mai: la dels Països Catalans com a eix territorial de la catalanitat i la del català com a llengua forta de país que, així ho demostren les dades, continua desgastant-se a causa de la diglòssia.

Imatge d'una manifestació amb motiu del Congrés de Cultura Catalana (1975-1977)

Amb el suport proactiu de l'Església, el món intel·lectual, els col·legis professionals i un creixent Òmnium Cultural, entre d'altres, l'anterior Congrés es va dedicar a analitzar l'estat de la cultura catalana en un ampli sentit antropològic, de la llengua i el dret a l'agricultura i la indústria, passant per les arts plàstiques, les ciències ambientals o l'ordenació del territori. Ara, l'actual context sociopolític i la coexistència de crisis globals han provocat la necessitat d'una nova reflexió col·lectiva i l'establiment de nous consensos socials al voltant de la catalanitat. I, és clar, un nou Congrés de Cultura Catalana és el mecanisme considerat com a òptim per tal d'actualitzar les reivindicacions de l'època: un espai de trobada on «recuperar l'autoestima col·lectiva» i ser la llavor per generar «noves il·lusions, nous horitzons, nous espais i nous lideratges socials», segons enuncia el seu text fundacional.

Fa unes setmanes, el nou CCC es va presentar en societat en una «crida inicial» celebrada a la majestuosa Casa del Gremi de Velers, seu del Col·legi de l'Art Major de la Seda de Barcelona des de l'any 1834, i de la **Fundació Congrés de Cultura Catalana** des del juny de l'any passat. Hi van participar el poeta i periodista **Esteve Plantada**, director del nou Congrés; l'historiador i president de la Fundació, **Agustí Alcoberro**; el jurista **Josep Ramon Barberà** i la filòloga **Blanca Garcia-Oliver**, tots quatre pertanyents a generacions diferents. «Estem treballant en aquest congrés des de fa un any i mig, i ara l'obrim a tota la societat», va dir Alcoberro durant el discurs de presentació, afegint que «en comparació amb fa cinquanta anys, l'estructura econòmica i demogràfica han canviat molt, i els reptes actuals són més complexos. Tenim una societat plural i alhora molt fragmentada: per això necessitem una àgora que generi consciència i ens porti a la reflexió, però també a la mobilització».

Agustí Alcoberro durant la presentació de la crida inicial del nou Congrés © Eli Don/ACN

Segons Josep Ramon Barberà, el moment històric de frontissa en el que ens trobem com a col·lectivitat suposa una oportunitat única per a «redefinir-nos» i «empoderar-nos» com a societat, així com per assentar les bases del futur sobre una sola identitat consensuada. Parla el jurista: «Som davant una situació crítica i creiem en la cultura per a superar-la. Ara per ara ens plantejem el futur en termes disruptius i de resiliència, i les institucions es demostren massa febles per fer front a aquestes onades. Per això apostem per construir narratives i actuacions orientades a reforçar la resiliència i la cohesió del nostre poble. Volem seduir i acabar amb el derrotisme amb confiança i generositat». Segons Barberà i la resta de representants del nou CCC, el diagnòstic és clar: la cultura catalana necessita «credibilitat i confiança», i assolir aquestes virtuts exigeix nous lideratges socials, joves i transversals.

Aquesta «crida inicial» mostra les conclusions de diverses jornades de treball realitzades els darrers mesos a les ciutats de Barcelona, València i Palma, tot anticipant la norantena d'actes que es portaran a terme al llarg de 2024 i 2025. De les sessions de treball ja efectuades se n'han identificat quaranta reptes, articulats al voltant de quatre grans àmbits de treball: «Com ens mantenim», «Com ens comuniquem», «Com ens cuidem» i «Com ens cohesionem». Cadascun d'aquests àmbits engloba una desena de reptes; al seu torn, cada un d'aquests reptes generaran un mínim de dues accions futures, una ponència i una acció performativa, a més de tota classe d'esdeveniments, concerts i actuacions culturals. «Tot aquest plantejament forma part d'un pla estratègic que entén la cultura com quelcom allunyat d'una perspectiva elitista, individualista i simbòlica», apuntà Plantada.

Esteve Plantada i Blanca Garcia-Oliver durant la presentació de la crida inicial del nou Congrés © Eli Don/ACN

La iniciativa, sorgida d'una part de la societat civil el març del 2023, busca definir i ubicar el catalanisme en un món dominat per la globalització, les tendències autoritàries i la tirania de l'algoritme. Algunes de les qüestions que es volen abordar en aquest nou Congrés de Cultura Catalana són la demografia, l'energia, les finances, l'alimentació, les noves tecnologies, l'agricultura, el canvi climàtic, l'urbanisme, la mobilitat o les institucions polítiques. Unes cent cinquanta persones, entre experts i grups de treball, han treballat en la preparació del Congrés, que arrencarà el pròxim mes de febrer i s'espera que tingui repercussió «a tot el territori i a molts col·lectius socials», en paraules de Barberà. «El nou Congrés és una oportunitat de retrobament, de compartir idees. Deia **Joan Fuster** que, o ens recobrem en la nostra unitat, o serem destruïts com a poble», afegí Garcia-Oliver, tot emfatitzant l'aposta del projecte per la transversalitat cultural, territorial i ideològica.

A aquestes alçades de la pel·lícula, tanmateix, és difícil no veure l'elefant a l'habitació: i això, qui ho paga? Segons Plantada, «una part ho finançarà la societat civil i l'altra, les institucions que hi confiïn». D'aquesta manera, qualsevol persona pot fer-se «promotor» -«és com comprar sobre plànol, una aposta per tirar endavant el projecte»- mitjançant una aportació de caràcter anual, la qual cosa li permetrà ser «congressista» i participar en les sessions de treball, a més d'altres avantatges. Entre els mesos de febrer i juliol hi ha programades setze d'aquestes jornades, quatre per territori, amb una inauguració prevista per al pròxim novembre. L'any 2025, afegí Plantada, estarà farcit amb una vuitantena d'actes públics, però aventurar-se a predir els resultats finals seria agosarat: «Hem d'aprendre a assimilar el no-saber com a valor i virtut. Tenim el mapa, i ara només ens falta omplir les caselles».

Josep Ramon Barberà durant la presentació de la crida inicial del nou Congrés © Eli Don/ACN

Definit al text inicial com un «espai d'il·lusió, creativitat i màxima diversitat», el nou Congrés espera materialitzar-se, a partir de la participació activa de tots els actius implicats, en una sèrie d'actuacions, estructures i recursos que garanteixin la continuïtat de les iniciatives sorgides, com ara la creació de start-ups, associacions, prototips, protocols i projectes més enllà dels habituals llibres d'actes. Tots els implicats han insistit en la voluntat de bastir un teixit viu que tingui un impacte en la societat a partir d'un ferm equilibri de gènere, territorial i generacional. «Entenem el Congrés com un gran procés de creació col·lectiu, que serà exitós si ens permet conèixer coses que encara no sabem, si ens dona eines que encara no tenim. És un repte extraordinari i el risc és absolut, però no ens espanta. Si sabéssim en què acabarà tot plegat, no ens posaríem en marxa», conclogué Barberà.

Podeu trobar més informació [al web del nou Congrés de Cultura Catalana](#).

Fes-te subscriptor de Núvol

Suma't al digital de cultura i gaudeix d'un munt d'avantatges

Participa en sortejos setmanals i guanya llibres

Rep la revista anual en paper

Accedeix a la Biblioteca del Núvol

Aconsegueix descomptes culturals